

Factsheet

Vergunningsplicht researchwerkzaamheden ten behoeve van integriteitsanalyse en –onderzoek

(Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus)

Integriteitsonderzoek

Integriteit van bestuurders is essentieel voor het vertrouwen dat burgers stellen in het openbaar bestuur. Integriteit heeft alles te maken met de kwaliteit van het openbaar bestuur. Het is dus belangrijk dat de overheid, gemeenten en provincies prioriteit geven aan integriteit, temeer omdat zij werken met publieke middelen en op veel terreinen een monopoliepositie hebben.

Provincies, gemeenten en waterschappen werken aan integriteit. Zij vinden het van belang om integriteitsrisico's bij bestuurders in beeld te kunnen brengen. Steeds vaker worden externe bureau's (waaronder organisatieadviesbureaus) ingeschakeld voor het uitvoeren van deze 'risicoanalyses', bijvoorbeeld voorafgaand aan de benoeming van wethouders en gedeputeerden.¹ Voor de uitvoering van researchwerkzaamheden geldt op basis van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr) een vergunningplicht.

De reden tot het stellen van regels voor recherchebureaus is vooral gelegen in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van burgers.² Daarnaast spelen aspecten zoals het belang van wettelijke waarborgen voor de betrouwbaarheid van het personeel van deze organisaties, een correcte presentatie tegenover opdrachtgevers en burgers en een goede afstemming met de politie daarbij een belangrijke rol.

Regulering is derhalve met het oog op deze belangen noodzakelijk nu het werk van deze organisaties aan bepaalde belangen of rechten van burgers kan raken, zoals het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de vrijheid van bewegen. Recherchebureaus kunnen bijvoorbeeld onderzoek doen naar gegevens over personen. De wetgeving strekt er mede toe waarborgen te scheppen met het oog op deze belangen en rechten van burgers.

Vergunningplicht

In artikel 1 lid 1 sub f van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr) wordt aangegeven wanneer een onderneming of een persoon moet worden aangemerkt als recherchebureau:

'Een natuurlijke persoon of rechtspersoon die in de uitoefening van een beroep of bedrijf met winst oogmerk researchwerkzaamheden verricht, voor zover die werkzaamheden worden verricht op verzoek van een derde, in verband met een eigen belang van deze derde en betrekking hebben op een of meer bepaalde natuurlijke personen.'

¹ Zie b.v. de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Het Interprovinciaal Overleg, De Unie van Waterschappen en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (Maart 2016, Nr 91536).

² Memorie van toelichting (Kamerstukken II 1993/94, 23478, nr. 3, p. 8)

Werkzaamheden

- Werkzaamheden die het karakter dragen van het vergaren en analyseren van gegevens (artikel 1 lid 1 sub e Wpbr) worden gezien als researchwerkzaamheden. De onderneming waar de desbetreffende personen deze werkzaamheden verrichten, wordt dan gezien als een recherchebureau. Daarbij is het niet van belang dat deze onderneming een andere doelstelling heeft.
- Het soort werkzaamheden (vergaren én analyseren van gegevens) en het doel waarmee en de wijze waarop de gegevens worden vergaard en geanalyseerd (in de uitoefening van een beroep of bedrijf met winstoogmerk researchwerkzaamheden verricht, voor zover die werkzaamheden worden verricht op verzoek van een derde, in verband met een eigen belang van deze derde en betrekking hebben op een of meer bepaalde natuurlijke personen) bepalen derhalve samen of er een vergunning nodig is.
- Het is niet van betekenis in welke vorm de gegevens worden vergaard of geanalyseerd.³ Er wordt geen onderscheid gemaakt in het onderzoek in openbare of gesloten bronnen. Ook is daarbij niet van belang dat de gegevens door de betrokken persoon zelf vrijwillig ter beschikking worden gesteld of dat hij de gegevens desgevraagd verstrekt.
- Gelet hierop valt de handeling van het plaatsen van de gegevens in een rapport ook onder het analyseren van gegevens. Het bedrijf moet immers de verzamelde gegevens bekijken en bepalen wat in het rapport wordt opgenomen.
- Het zonder vergunning uitvoeren van vergunningsplichtige werkzaamheden levert overtreding van artikel 1 van de Wet op de economische delicten op.

Meer informatie omtrent de aanvraagprocedure en de vergunningseisen is te vinden op www.justis.nl

³ Memorie van toelichting (Kamerstukken II 1993/94, 23478, nr. 3, p. 17)